

SEGON INFORME

L'ESTAFI ACTUAL: L'EXPEDIENT DE MODIFICACIÓ DE TARIFES DE SUBMINISTRAMENT D'AIGUA A L'ÀREA METROPOLITANA DE BARCELONA (any 2004)

1. Consideracions prèvies

El dia 19 de juny la Plataforma Aigua és Vida lliurava al Síndic de Greuges l'informe que analitzava les repercussions econòmiques que l'establiment d'un sistema de gestió del servei públic d'aigua i sanejament, mitjançant una societat amb capital mixt (SEM), suposaven per a la ciutadania de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB). Entre d'altres qüestions, l'informe avisava d'un seguit d'elements que *"tenen un impacte directe en la valoració econòmica de la societat, així com també vers la ciutadania perquè suposen una clara negligència en la defensa dels interessos públics, els ciutadans i ciutadanes usuàries del servei, i posa en dubte la pròpia AMB com a garant dels serveis d'abastament i sanejament d'aigua en baixa. **Aquests elements seran analitzats en profunditat en d'altres informes posteriors.**"* Així cal entendre aquest segon informe, com un element més que afecta la valoració dels actius aportats per Agbar a la SEM o, per si sol, com una evidència de l'estafa ciutadana que hem viscut i estem vivint avui en dia.

I coherents amb l'avís, la Plataforma Aigua és Vida realitza aquest **segon informe** a partir de l'accés a la documentació continguda en l'expedient de modificació de tarifes de subministrament d'aigua per a l'any 2004 que Aigües de Barcelona va trametre a l'AMB el setembre de 2003. És cert, ja fa quasi 10 anys, d'aquest expedient; però el seu estudi té una rellevància notable doncs es tracta de l'últim document exhaustiu que analitza per conceptes el cost i preu de l'aigua, ja que des de llavors es va procedir a treballar amb una fórmula polinòmica que amaga el detall d'aquests conceptes. A més a més, no és menys cert que l'anàlisi de la documentació continguda a l'expedient esmentat és una clara demostració que la negligència en la defensa dels interessos públics ve de molt lluny. Una negligència dels teòrics servidors públics que, des de la indecència, han permès una estafa tan continuada.

Subratllar la dificultat que ha suposat fer aquesta anàlisi, i que hauria d'haver estat realitzada, explicada i comunicada als ciutadans en temps i en forma per part del regulador del servei, l'AMB; ans al contrari, i malgrat les tensions de la tarifa, no s'ha fet cap auditoria externa ni cap explicació ha estat comunicada a la ciutadania.

Els expedients de modificació de tarifes vénen a ser la carta als reis que els concessionaris de l'aigua en baixa (des del dipòsit municipal a les cases, comerços, serveis i indústries de ciutats i pobles) presenten a l'administració que ostenta la titularitat pública del servei (ens local o supralocal, cas de l'AMB) perquè siguin aprovats pel ple de l'ajuntament i, un cop aprovats, remetre'ls a la Comissió de Preus de Catalunya on, en teoria, la Generalitat ha de vetllar pels

drets dels consumidors, o sia, pels drets dels ciutadans de Catalunya. És d'esperar, en conseqüència, que aquesta primera proposta sigui sempre en benefici del concessionari del servei i que, per tant, principalment l'ajuntament, o en darrera instància la Comissió de Preus de Catalunya, hagin de presentar una contraproposta per ajustar la tarifa als costos reals del servei. La realitat, però, és ben diferent: la poca voluntat i capacitat de l'administració pública per fer aquesta tasca és tal que rara vegada se'n resol la suspensió de la proposta feta pel concessionari. Així, la traducció immediata és l'aprovació de l'expedient i, en conseqüència, l'increment en la tarifa de l'aigua que es paga amb la factura. Uns increments que són justificats sempre que persegueixin cobrir les despeses del servei; tanmateix en alguns casos, i l'AMB n'és un, l'augment en el preu de la tarifa té molt més a veure amb l'increment de beneficis per part de les empreses privades concessionàries que no pas amb la recuperació dels costos reals del servei.

A excepció de les empreses públiques municipals que, en el cas d'obtenir beneficis, els reverteixen en la millora del servei, totes les empreses privades reparteixen aquests beneficis en forma de dividendes entre els accionistes i, si el termini de la concessió és a tocar, coaccionen l'ens local perquè allargui el termini de concessió del contracte o el renovi tàcitament a canvi d'inversions en equipaments municipals.

L'omissió de responsabilitats o irregularitats manifestes -com les recollides en aquest segon informe- són tan freqüents que l'autoritat pública de l'aigua a Catalunya, l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA), ha proposat una nova mesura en la llei d'acompanyament del pressupost d'enguany (o de l'any vinent, al pas que anem) segons la qual la Comissió de Preus de Catalunya no pot aprovar expedients de modificació o revisió de tarifes sense que l'ACA no n'emeti un informe preceptiu i vinculant.

2.- Dades de partida: les xifres d'Agbar a l'AMB

Arrenca l'anàlisi de l'expedient amb la presentació per part d'Agbar de les grans xifres: 68 pous, 58 dels quals en actiu -i en procés d'expropiació-; 192 bombes hidràuliques capaces d'eleva un cabal potencial d'aigua de quasi 26 m³/s, o sia, 13 vegades la mateixa aigua que porta el Llobregat a la desembocadura. Comptabilitza com a pròpies -malgrat haver-les amortitzat amb el que hem pagat tots els ciutadans des de fa uns quants decennis- 4.354 km de canonades i 96 dipòsits amb un volum total de 276.000 m³. Prèn 184.984 mostres d'aigua i realitza més de 500.000 anàlisis anuals. Serveix -sense títols acreditatius, en la majoria dels casos- a la ciutat de Barcelona i a 22 municipis limítrofs, amb l'afegit de Les Botigues de Sitges: això suposava, segons el cens de l'any 2001, una població de 2.644.421 habitants amb 1.143.820 clients domèstics amb comptador, d'un total de 1.275.915 clients totals amb comptador (no som ciutadans amb dret a un servei, sinó "clients"). L'any 2002 varen facturar 190,9 hm³ i, tot i constatar una tendència a la baixa en el consum d'aigua del 3%, estimaven un manteniment del consum per a l'any 2004 (arrodonit a 191 hm³).

Però enmig d'aquest imperi de grans números, **la primera gran incompetència** de la multinacional francesa: **el rendiment de la xarxa l'any 2002 era del 75,7%, i Agbar es compromet l'any 2004 a assolir la magnífica xifra del 75,9%**. Què és el rendiment d'una xarxa d'abastament d'aigua, de distribució d'aigua? La relació, expressada en percentatge, entre el volum d'aigua que la xarxa de distribució ha de captar i el total del volum realment mesurat en els comptadors de tots els seus clients. Així, **un rendiment del 75,7% vol dir que la xarxa és ineficient en un 24,3% o, dit d'una altra manera, de cada 100 litres que s'injecten a la xarxa de distribució, més de 24 litres deixen de comptabilitzar-se**. Tres són les grans causes de la ineficiència, del baix rendiment d'una xarxa. Per ordre de més a menys importància:

- a) Les fuites d'aigua per obsolescència dels materials de transport i emmagatzematge d'aigua degut a un manteniment i reposició deficients;
- b) Comptadors vells que infravaloren els consums d'aigua realment fets;
- c) Volums d'aigua "pirates", és a dir, preses d'aigua il·legals a la xarxa.

Per emmarcar si el rendiment d'Agbar és o no òptim, dues dades: **l'any 2004 el rendiment mitjà de les xarxes de distribució d'aigua en ciutats de més de 50.000 habitants a Catalunya era, de promig, del 81%; el rendiment de la xarxa de distribució d'aigua a Mataró –gestionada per una de les millors empreses públiques municipals, Aigües de Mataró– és del 91%. Per tant, el rendiment d'Agbar era 5 punts per sota del promig de les ciutats de més de 50.000 habitants a Catalunya i estava a anys llum del de Mataró**. Aconseguir alts rendiments en les xarxes és directament proporcional al volum d'inversions en manteniment a la xarxa i, per tant, inversament proporcional a la maximització dels beneficis. Així, és d'esperar que la tendència natural d'un concessionari privat del servei sigui un servei menys eficient que no pas una gestió pública en què els possibles beneficis s'inverteixen en la millora del servei. Una vegada més és necessària la voluntat política de l'ens regulador per tal d'implantar criteris que fomentin la qualitat del servei per a tothom, en lloc d'afavorir el gran lucre privat d'uns privilegiats.

Des d'aquesta voluntat política de l'ens regulador s'inspirà el cànon que el 2011 aprovà el Parlament de Catalunya, a instàncies de l'ACA, i que obligava les empreses que captin i distribueixen aigua a pagar per la matèria prima amb què treballen. La intenció d'aquest cànon era (i és) incentivar la millora en el rendiment de les xarxes de distribució, tot i bonificant la part impositiva de la captació. Com més rendiment obtingut, menys cànon cal pagar per l'aigua captada. Aprovada la mesura l'any 2011, **Agbar aconseguí que l'Àrea Metropolitana de Barcelona pugés un 1,9% la tarifa i, així, deixar sense efecte en els comptes de pèrdues d'Agbar els 4 M€ anuals que suposava per a la multinacional el pagament d'aquest cànon**. El trasllat de la repercussió d'aquest cànon des d'Agbar a la tarifa, amb el vistiplau de

l'AMB, és immediat: el paguem tots els ciutadans amb la nostra factura, malgrat que al seu moment el Conseller Recoder afirmés que la Generalitat vetllaria perquè aquest nou cànon no repercutís en els consumidors. I una segona conseqüència: el concessionari –Agbar- no té cap estímul per millorar el rendiment de la xarxa.

3.- D'on surt l'aigua que ven Agbar?

Segons l'expedient, amb un rendiment esperat del 75,9% i un horitzó de 191 hm³ a facturar l'any 2004, Agbar requeria d'un volum total d'uns **253,05 hm³ d'aigua** per injectar a la xarxa. I d'on surt aquesta aigua? El volum total es reparteix en 3 volums de procedència diferent:

- **El 60%, 151,50 hm³ de la xarxa bàsica**, és a dir, de l'aigua produïda per **Aigües Ter-Llobregat (ATL)** a les potabilitzadores del Ter a Cardedeu (136,95 hm³) i del Llobregat a Abrera (14,50 hm³).
- **El 40%, 101,35 hm³** del que Agbar anomena "**cabals propis**" (és a dir, que els considera de la seva propietat, concepte totalment incompatible amb la legislació), obtinguts de la potabilitzadora del Llobregat a Sant Joan Despí (85,05 hm³), dels pous de l'aqüífer del Llobregat a Cornellà i Sant Feliu, bàsicament (12,70 hm³), dels pous de l'aqüífer del Besòs (3,00 hm³) i de l'aqüeducte de Dosrius (0,60 hm³).
- **0,2 hm³** procedents de la Mina Seix a Pallejà.

Dels 253,05 hm³ captats, un 54% del volum és del Ter i un 46% del Llobregat (136,95 hm³ davant 116,10 hm³), mentre que el **93,47% és aigua superficial** -236,55 hm³ dels quals 136,95 són del Ter i 99,50 del Llobregat- i només el **6,53% és aigua subterrània** -16,50 hm³, majoritàriament de l'aqüífer del Llobregat, aigua de millor qualitat que la de l'aqüífer del Besòs-.

4.- L'estructura del que Agbar anomena "despeses del servei"

S'arriba al cor de l'expedient tarifari, allà on el concessionari especifica cadascun dels conceptes de despesa generats per la potabilització, distribució i abastament d'aigua a la ciutat. Aquest apartat és d'especial interès doncs permet identificar quins costos són necessaris per cobrir el servei i quines despeses tenen poc a veure amb el mateix, o dit d'una altra manera, fins a quin punt la tarifa actual que paguem els "clients" d'Agbar s'ajusta al cost real del servei. Es descriuen, tot seguit, amb el mateix ordre que figuren a l'expedient:

4.1. Personal

Puja a la quantitat de **56 M€ (any 2004)**. És molt, això? Dues dades comparatives: la plantilla de **l'ACA** té un cost, segons dades de l'avantprojecte

de pressupost per a l'any 2013, de **28,8 M€** per a un àmbit d'actuació i responsabilitat molt més extens que el de l'AMB atès que abasta la totalitat del territori català i regula d'altres competències exclusives de la Generalitat en el cicle de l'aigua. La plantilla de l'ACA l'any 2013 era d'uns **650 treballadors** i la d'Agbar, segons dades de l'expedient de la SEM de l'any 2013, era de **719 treballadors**. Segona dada: el pressupost de personal d'ATL de l'any 2010 –quan era empresa pública amb uns **250 treballadors**- era de **15 M€**, una empresa que potabilitza i distribueix aigua a més de 120 municipis i 4,8 milions d'habitants.

A més, dins els 56 M€ de personal de l'any 2004 "*cal considerar també l'efecte que té la variació d'aquest indicador sobre els compromisos de complement de pensions que l'empresa té amb els seus treballadors (...) obligant a l'empresa a efectuar aportacions al Pla de Pensions*", i que suposa **una dotació de 8,8 M€ per al pla de pensions dels treballadors**. Res hi ha contra el fet que els qui tenen la sort de treballar puguin anar fent guardiola per a la jubilació, però **aquest concepte és inversemblant que es carregui en el càlcul de les despeses del servei, és a dir, en la tarifa de l'aigua que paguem quan és perfectament compatible carregar-ho contra els beneficis obtinguts** per part d'Agbar.

4.2. Energia elèctrica

Ascendeix a **5,6 M€** i engloba cinc conceptes de consum: la potabilitzadora de Sant Joan Despí, les centrals de sobreelevació (bombatge de l'aigua), la recàrrega de l'aqüífer, els elements auxiliars de subministrament i les oficines administratives. Aquest últim concepte, amb un pressupost de mig milió d'euros (**0,5 M€**), és el tercer en importància per darrera de les centrals de sobreelevació (**3,4 M€**) i de la potabilitzadora de Sant Joan Despí (**1,5 M€**). Dit d'una altra manera, la il·luminació de les oficines d'Agbar (Torre Agbar inclosa) té més cost energètic i suposa més cost en la tarifa de l'aigua que la recàrrega de l'aqüífer del Llobregat (**0,1 M€**).

4.3. Compra d'aigua de la Xarxa Bàsica (ATL)

Els 151,5 hm³ d'aigua comprats a ATL suposen una despesa de **35,7 M€**. L'expedient comet **un error flagrant** (hom imagina que involuntari) en el càlcul d'aquests 35,7 M€. Així, s'afirma que "*Per tal de calcular el cost de compra d'aigua cal considerar que del total d'aigua utilitzat de la xarxa bàsica, hi ha 12.000.000 m³ que procedeixen del dipòsit Trinitat cota 200 amb un preu diferenciat i 1.200.000 m³ que corresponen al volum derivat als municipis de El Prat de Llobregat i Barberà del Vallès a través de les instal·lacions d'Aigües de Barcelona i que per tant no té cost de compra*". El preu de compra a ATL consta d'una part variable i una quota fixa; la part variable és de 0,091220€/m³ menys per a aquests 12 milions de metres cúbics que indica l'expedient, que tenen una part variable de 0,024614€/m³, i els 1,2 milions de metres cúbics restants que no tenen cost. Doncs, bé, el càlcul de la part variable en l'expedient és aquest:

$$\begin{aligned} & "150.300.000 \text{ m}^3 \times 0,091220\text{€/m}^3 = 13.710.366\text{€} \\ & 12.000.000 \text{ m}^3 \times 0,024614\text{€/m}^3 = \underline{295.368\text{€}} \\ & \hspace{10em} 14.005.734\text{€ part variable"} \end{aligned}$$

Quan, d'acord amb el paràgraf literal esmentat, hauria de ser:

$$\begin{aligned} & 138.300.000 \text{ m}^3 \times 0,091220\text{€/m}^3 = 12.615.726\text{€} \\ & 12.000.000 \text{ m}^3 \times 0,024614\text{€/m}^3 = \underline{295.368\text{€}} \\ & \hspace{10em} 12.911.094\text{€ part variable} \end{aligned}$$

O sigui, **hi ha un "error" de sobrevaloració d'1,1 M€ de més** a favor d'Agbar.

4.4. Altres compres d'aigua, drets d'utilització d'instal·lacions alienes i cànons

Aquesta partida, valorada en **6,6 M€**, inclou, entre d'altres, els conceptes següents:

- Compra d'aigua a la Mina Seix
- Cànons de regulació de l'ACA per cabals captats per Agbar aigües avall dels embassaments de la conca del Llobregat
- Cànon abocament de fangs de la potabilitzadora de Sant Joan Despí
- Drets d'utilització d'instal·lacions alienes
- Quantitats liquidades als ajuntaments en concepte de taxa sobre el producte brut que Agbar té interioritzat en el preu de l'aigua des de l'any 1991

I en aquesta partida **segueixen les incompetències i irregularitats**. Així, el cànon de regulació és un impost que els organismes de conca dels rius peninsulars fan pagar als usuaris, aigües avall dels embassaments, per tal de contribuir al manteniment de les preses. Resulta curiós –per no dir vergonyant– que s'inclogui, com a despesa, **els 2 M€ que Agbar atribueix al nou cànon corresponent a la Llosa del Cavall**, l'embassament en capçalera del Cardener (riu afluent del Llobregat) que entrà en servei entre els anys 2001 i 2003. **És vergonyant perquè Agbar va recórrer la imposició del cànon de la Llosa del Cavall i fins l'any 2009 no hi hagué sentència**; per tant, des de l'any 2004 fins al 2009 **Agbar cobrà de la tarifa de l'aigua per un concepte que no li suposava cap despesa**, atès que la liquidació del cànon a l'ACA per part de la multinacional restà en suspens fins que no hi hagué sentència resolutòria, una sentència que a més fou favorable a Agbar.

Dins els drets d'utilització d'instal·lacions alienes, s'hi inclou **la quota que Agbar ha de satisfer a la Comunitat d'Usuaris del Delta del Riu Llobregat, CUADL**, per un import de 84.119 €; és a dir, a Agbar li resulta gratuïta la seva pertinença a la CUADL perquè la quota de membre d'aquesta comunitat es paga, també, amb la tarifa domiciliària del servei de l'aigua.

Sorprèn trobar aquest tipus de quotes incorporades a tarifa, quan resulta que les empreses públiques que pertanyen a associacions empresarials com la Asociación Estatal de Operadores Públicos de Abastecimiento y Saneamiento (AEOPAS) no carreguen a la tarifa de l'aigua la quota que han de pagar.

Cal fer constar que aquesta partida "Altres compres d'aigua (...)", i que aparentment hauria de ser una partida poc important en el pes econòmic de les despeses del servei, és 1 M€ superior a quelcom essencial en la potabilització i distribució de l'aigua com és l'energia elèctrica. És un clar exemple de fins a quin punt hi ha costos que, tot i no ser necessaris per al servei, es carreguen en la tarifa.

4.5. Materials de conservació i funcionament

Aquesta partida, quantificada en **3,2 M€**, *"inclou els materials utilitzats per garantir el funcionament ordinari i el necessari per dur a terme les reparacions de les instal·lacions de la xarxa, elements de maniobra, equipaments electromecànics i aparellatge electrònic"*, segons consta a l'expedient. A priori no és un import forassenyat, tenint en compte el nombre d'elements mecànics, dipòsits i quilòmetres de canonades del servei. Però la seva magnitud real té molt a veure amb la següent despesa, que sí assoleix una magnitud alarmant.

4.6. Treballs de conservació per tercers

Efectivament, **aquí és on salten més alarmes**: per un import de **14,7 M€** s'hi inclouen *"els corresponents a la conservació de la xarxa de canonades, obra civil d'edificis destinats a instal·lacions i dependències del servei, dipòsits i altres obres hidràuliques. També recull els treballs d'excavació, muntatge, pavimentació, senyalització viària i altres de complementaris, que generalment són encomanats a empreses externes"*. És a dir, **el manteniment i conservació reals no es fan amb personal de la plantilla d'Agbar, sinó mitjançant la subcontractació d'empreses externes que, amb una alta probabilitat, pertanyen directament o indirecta al grup multinacional**. Tant és així que l'expedient afirma: *"cal considerar que l'anàlisi d'aquesta natura ha de fer-se conjuntament amb la de Materials de conservació i funcionament, explicada en el punt anterior. L'explicació recau en qui dels intervinents en les feines fetes aporta els materials a les mateixes, essent la tendència dels darrers anys que sigui el propi executor dels treballs qui porti també els materials necessaris"*. En definitiva, **el cost del manteniment i conservació de la xarxa d'Agbar surt molt més car** per al ciutadà ja que el control sobre aquestes externalitzacions depèn només d'Agbar i és evident que buscarà "autosubcontractar-se" a preus per sobre del mercat i carregar un marge comercial del 19%. D'aquesta manera el manteniment realitzat pel personal de la companyia té un import quasi bé testimonial: **3,2 M€ contra els 14,7 M€ "externs", quasi cinc vegades més**. Recordem que en l'**informe 1** sobre l'empresa mixta SEM ja s'hi indicava que els **treballs a tercers** pujaven a **23,2 M€**, un **increment de quasi el 60%** respecte els 14,7 M€ de l'any 2004.

4.7. Productes de tractament

Aquest concepte, com el de l'energia elèctrica, és propi, inherent, característic de la potabilització i la distribució de l'aigua, si bé només suposa la quantitat de **2 M€**. Es tracta dels diversos compostos químics necessaris per assegurar la correcta potabilització de l'aigua: sulfat d'alúmina, policlorur d'alumini, diòxid de clor, clor líquid, etc.

4.8. Transports

La despesa prevista per a l'any 2004 és de **1,4 M€**, i *"inclou l'amortització de vehicles, les assegurances i despeses de manteniment de la flota dels contractes de "renting" de vehicles de la Societat, compra de combustible, i totes aquelles generades pel transport de materials, personal i equipaments per a l'explotació"*. Subratllar que **la despesa de transports és del mateix ordre de magnitud que la de productes de tractament** i que Agbar ha declarat, amb motiu de la constitució de la SEM l'any 2012, que té en propietat o rènting un total de 252 vehicles.

4.9. Impostos i taxes del servei

Si bé aquesta és la partida de menor import de les 14 que figuren a l'expedient ("només" **0,9 M€**), s'hi comptabilitza l'impost sobre béns immobles (IBI), l'impost sobre activitats econòmiques (IAE) i altres taxes relatives a la prestació del servei que no s'especifiquen. Pot arribar a admetre's que alguns d'aquests IBI facin referència a instal·lacions necessàries per al servei (terrenys ocupats per dipòsits, espais de laboratori, magatzems, etc) i, en conseqüència, es computin a la tarifa; ara bé, **computar a la tarifa l'impost sobre activitats econòmiques (IAE) als usuaris del servei**, un impost que grava de forma directa la realització de qualsevol tipus d'activitat econòmica, independent del balanç de l'activitat, **és de justificació impossible**.

4.10. Subministraments i serveis varis

Aquests conceptes es quantifiquen en **12,9 M€**. Què s'hi inclou, doncs?

- Les despeses realitzades en els diferents tipus de subministraments (exclosa l'energia elèctrica): però **aquests subministraments no estan ja inclosos en les partides 4.5, 4.6 i 4.7?**
- Les despeses ocasionades pel cobrament de factures, lectura de comptadors per tercers, vigilància i seguretat, serveis mèdics, neteja, correus, telèfon, fax i missatgeria. **Altres cop hi ha despeses que podrien formar part de les partides 4.5 i 4.6.**
- **Les despeses en investigació i recerca impulsades per la Societat.** És a dir, l'equivalent al **3,5% de Know-how que consta ara en l'expedient de la SEM ja es cobrava per part d'Agbar i es carregava a la tarifa de l'aigua, pel cap baix, des de l'any 2004.** Així, doncs, **en la SEM es comptabilitza per partida doble: en la**

pròpia valoració d'Agbar i com a nova partida. Aquesta retribució del que és considerat el grau de competència tècnica i professional de l'empresa no hauria d'existir en les tarifes de l'aigua, ja que la competència professional és necessària per a la prestació del servei i està implícita en la retribució de l'empresa.

- Despeses dels serveis subcontractats d'atenció telefònica al client i els serveis auxiliars per a la xarxa d'oficines tècniques, delegacions i agències comercials d'Agbar, **despeses que, o bé no tindrien sentit de ser afegides a la tarifa doncs responen als interessos comercials d'Agbar, o bé podrien estar ja incorporades a la partida 4.6.**

Si la poca claredat i transparència són una constant en l'anàlisi de l'expedient, encara resulta més preocupant quan hom llegeix el següent: "*Per altra banda, la similitud d'algunes de les despeses que s'engloben en aquesta natura amb les que s'incorporen en la següent natura de Despeses Generals, fa recomanable analitzar conjuntament les dues natures per tal de no afectar l'anàlisi de la diferent comptabilització d'algunes partides*". **Així, no només trobem una duplicitat reiterada amb les partides anteriors sinó també amb la següent.**

4.11. Despeses generals

Aquesta és la següent "natura" a què es refereix el concepte anterior i està valorada en **7,7 M€** que, sumats a la de subministraments i serveis varis, arriben a la xifra de **20,6 M€**. Si ambdues partides tenen "*similituds*", cal analitzar què s'inclou a les despeses generals:

- Lloguer d'equips informàtics, auditories, assessoraments i consultories externes. Sobre les auditories, assenyalar que l'expedient va acompanyat de **l'auditoria corresponent a l'exercici del 2002 realitzada per l'empresa Deloitte&Touche** i que, entre d'altres curiositats escrites, n'hi ha una que no té pèrdua: a la pàgina 96 de l'informe d'auditoria s'hi afirma que "*La Societat té com a principal activitat la distribució i subministrament d'aigua potable a Barcelona, servei del qual és titular amb caràcter indefinit*". Que una auditoria arribi a escriure, no una mentida, sinó un aspecte que vulnera la Llei d'Aigües, és preocupant i denota la poca independència de les auditories contractades per Agbar i pagades per tots els ciutadans.
- Assegurances de responsabilitat civil, incendi, robatori i d'altres.
- **Les despeses de comunicació, informació i publicitat específiques de la Societat;** resulta inversemblant que la publicitat, els anuncis, propaganda, etc, en definitiva la marca "Agbar" estigui incorporada a la tarifa.
- Despeses per a l'adquisició de material d'oficina i administració, i conservació de màquines d'oficina.
- Les **despeses de formació de personal.**
- **Per acabar, despeses generals generades pels desplaçaments de**

viatge i estada, és a dir, amb la tarifa paguem els viatges setmanals dels directius d'Agbar a París, Xile, Cuba, Gran Bretanya o als Estats Units d'Amèrica, si s'escau.

4.12. Amortitzacions tècniques

L'immobilitzat net de la Societat afecte a l'explotació del servei era de **391,1 M€** a 31 de desembre de 2002; per a l'any 2004, a efectes de repercussió en la tarifa, el total d'amortitzacions previstes ascendia a la quantitat de **33,4 M€**. Per al càlcul d'aquest import d'amortització s'hi inclou les construccions, la xarxa de distribució i canalització, les instal·lacions i equips de mesura, el mobiliari i equips d'oficina, equips informàtics i elements de transport. **Sorprèn trobar valoritzat en 15,9 M€ el mobiliari, equips d'oficina i equips informàtics d'Agbar.**

Per al càlcul de dotació d'amortitzacions es prenen com a referència **unes vides útils que oscil·len entre 4 anys i 34 anys (a excepció de les construccions, que poden arribar als 50 anys)**, és a dir, **pràcticament tot l'actiu d'Agbar avui en dia ja ha estat amortitzat** (alguns elements varies vegades), **i per tant és patrimoni públic doncs ha estat incorporat a tarifa i pagat per tota la ciutadania.**

Davant la inexistència de contracte concessional del servei que presta Agbar, la multinacional utilitza aquesta irregularitat a favor del seu interès quan manifesta:

*"Tots els actius que es detallen en l'immobilitzat d'Aigües de Barcelona són íntegrament propietat de la Societat ja que **mai s'han incorporat a les despeses de tarifa els costos relatius a la creació d'un fons de reversió**. Tots els actius tenen el suport dels corresponents títols inscrits en els Registres de la Propietat, quant als immobles, i **amb les autoritzacions administratives necessàries, quant a les instal·lacions**"*

És a dir, Agbar no discuteix si les instal·lacions, després de més de 150 anys pagant amortització tècnica amb la tarifa, s'han amortitzat ja 5 vegades respecte el seu valor inicial, sinó el que diu és que segueixen essent seves perquè no s'ha creat un fons de reversió. Aquest aspecte és meridianament fals perquè, tal i com indiquen les diferents lleis del sòl, i l'antic i el nou Reglament metropolità, les noves xarxes de subministrament i les instal·lacions associades "seran adscrites gratuïtament al servei metropolità d'abastament d'aigua". Els fons de reversió tenen com a finalitat cobrir la part pendent d'amortitzar corresponent als actius invertits en una concessió administrativa una vegada finalitzat el període de concessió. Així, independentment que existeixi o no un fons de reversió, **la constatada amortització dels actius ja manifesta la titularitat pública dels mateixos i, per tant, la seva reversió és gratuïta. En aquest sentit, la inacció i connivència de l'AMB i la no defensa de l'Interès General en aquest aspecte cabdal posa en**

crisi la pròpia AMB i la delegació dels serveis de l'aigua que l'hi van fer els ajuntaments.

I si això no fos prou, **Agbar afirma categòricament que té totes les autoritzacions necessàries per a distribuir aigua als 23 municipis de l'AMB.**

4.13. Cost financer dels actius afectes al servei d'abastament

L'expedient narra en clau financera i econòmica la justificació d'aplicar un cost financer del **4,30%** als actius, valorant aquest concepte en **16,8 M€**.

4.14. Retribució de l'explotació

Per tal de no desvirtuar la naturalesa d'aquest concepte es transcriu, literal, el que determina l'expedient:

*"La retribució per la gestió del servei –com si aquesta retribució fos només objecte d'aquesta partida quan, en realitat, està redistribuïda en gran part dels 14 conceptes de despesa- es determina mitjançant l'aplicació de determinats tipus retributius als diferents components de les despeses d'explotació –les **despeses d'explotació** inclouen tots els conceptes definits des de 4.1. fins a 4.11 que, sumats, arriben a la xifra de **146,6 M€**- agrupades en funció de la seva naturalesa. Els criteris aplicats per a la determinació de la retribució de l'explotació són els següents:*

a) Despeses d'explotació, exclosa la compra d'aigua, els cànon de regulació del riu Ter, el producte brut i les despeses associades als ingressos aliens:

Despesa prevista any 2004: 101.654.312€

*Tipus de retribució: **10%***

b) Despeses per compra d'aigua, cànon regulació del riu Ter i producte brut:

Despesa prevista any 2004: 42.307.539€

*Tipus de retribució: **6%***"

Fem notar que no s'acaba d'entendre a què es refereix "*els cànon de regulació del riu Ter*" ja que en tot l'expedient només es parla de cànon de regulació del riu Llobregat; i que tampoc s'acaba d'entendre que el sumatori de *a)* i *b)* no siguin iguals al sumatori total de les despeses d'explotació (143,9 M€ davant 146,6 M€).

Quin sentit té incorporar un benefici industrial del 6% a una simple compra d'aigua, més quan actualment la concessionària d'ATL ja ha incorporat el seu benefici en la venda i, per tant, estem pagant dues vegades una retribució per un mateix concepte? Pel simple fet de fer un pagament, una simple transferència bancària, Agbar s'embutxaca **2,1 M€ (el 6% de 35,7 M€, que era el cost de compra d'aigua a ATL l'any**

2004).

En tot cas, calculada d'acord amb l'expedient, **la retribució de l'explotació** per a l'any 2004 és de **12,7 M€**. Aquest valor prové d'haver carregat sobre la tarifa **uns percentatges a unes partides que, majoritàriament en la seva totalitat o parcialment, no haurien de formar part de la mateixa. Així, es graven cànon**s com els de regulació instaurats per l'ACA, altres impostos com l'IBI i l'IAE, els plans de pensions, les despeses en publicitat, els viatges i dietes dels directius d'Agbar, l'externalització del manteniment, la compra d'aigua a ATL, els serveis de vigilància i seguretat, el rènting dels vehicles, el mobiliari de les oficines, la quota a la comunitat d'usuaris, l'energia elèctrica i els productes de tractament per fabricar aigua, i un llarg etcètera. No només no haurien de formar part de les despeses d'explotació, sinó que a més computen en augmentar la retribució lucrativa d'Agbar fins els 12,7 M€. Més aviat, doncs, podríem parlar d'un "benefici d'espoliació" ciutadana.

Per altra banda, cal esmentar que agafant com a referència el creixement que experimentar Agbar del 2002 al 2004, avaluat en el 2,8% anual, i donant per bo que aquest es mantingués fins el 2012 –que és una previsió molt optimista en relació a la crisi que estem vivint- **ens situaríem a un "benefici d'espoliació" de 15,8 M€**. El benefici declarat per Agbar en la creació de la SEM del 2012 s'eleva inexplicablement fins els 37,3 M€, és a dir, un creixement anual del 32% en lloc del 2,8% que es produí entre el 2002 i 2004.

5.- Resum de les despeses del servei

Les despeses totals del servei que Agbar presentava l'any 2004 eren les que es resumeixen en el quadre següent. Cal recordar una altra vegada que moltes partides no només no s'haurien de computar i, per tant, no haurien de generar "benefici d'espoliació", sinó que directament no haurien de formar part de les despeses del servei.

	M€ Totals
Despeses d'explotació	146,6
Amortitzacions tècniques	33,4
Cost financer actius	16,8
Retribució de l'explotació	12,7
Total despeses servei	209,5

Atès que el volum necessari a captar de les diverses fonts d'aigua per poder facturar 191 hm³ l'any 2004 era de 253,05 hm³ –degut, cal recordar-ho, a una eficiència de només el 75,9% o, el que és el mateix, una ineficiència del 24,1% que és íntegrament pagada pel ciutadà-, el **cost unitari** del servei resulta en **0,828 €/m³**, o sia, **un cost unitari 3,5 vegades superior que l'obtingut de la compra d'Agbar a la xarxa bàsica d'ATL (0,235 €/m³)**.

6.- Ingressos del servei

Altres cop ens trobem amb situacions de difícil comprensió i que atenyen la propietat dels actius. Així, per una banda, es computen i constaten una sèrie d'ingressos per ampliació de la xarxa a polígons i promotors que si bé són ingressos per Agbar, a la vegada han d'acabar formant part del patrimoni del servei metropolità, és a dir, del patrimoni públic, tal i com hem esmentat en l'apartat 4.12.

Per altra banda, **sorprenentment es constata que els talls d'aigua, reobertura de servei i impagats generen ingressos a Agbar, concretament 1,6 M€**. És vergonyant que l'AMB permeti que Agbar no només es lucri amb un dret humà com és l'accés a l'aigua, sinó que també ho faci amb les famílies que avui no poden fer front al pagament del rebut de l'aigua. I encara és més greu quan des de fa dos anys, amb una gran campanya mediàtica, Agbar ha posat en marxa un Fons solidari d'1 M€ d'euros per "ajudar" a aquelles famílies que no poden pagar el rebut, quan ja a l'any 2004 ingressava 1,6 M€. Cal fer notar que de les 11.400 famílies que Agbar comptabilitzava que es veurien beneficiades d'aquest fons, només se n'hi van poder acollir 51. **Una política que, per cert, és una suplantació més de les responsabilitats públiques de les nostres administracions, doncs són els ajuntaments i l'AMB els responsables de l'estructura tarifària i les polítiques socials als municipis, no pas la concessionària.**

Cal esmentar, finalment, **que un cop descomptats els ingressos a les despeses del servei, Agbar computa 1,9 M€ més d'ingressos dels necessaris**, i en comptes de retornar als usuaris aquest import tot i reduint-lo de la tarifa, es limita a contemplar-los com a "**sensiblement equivalents als ingressos que s'han calculat com a necessaris**", és a dir, que els ingressa directament com a benefici net per als seus accionistes.

7.- Conclusions

De l'anàlisi de **l'expedient de modificació de tarifes de subministrament d'aigua a l'Àrea Metropolitana de Barcelona (any 2004)** realitzat en aquest segon informe se'n poden extreure les conclusions següents:

- La constitució de l'empresa mixta metropolitana entre Agbar i l'AMB no és res més que la **continuitat d'una estafa** que ve de fa ja força temps, si més no des de l'any 2004.
- **L'AMB**, en qualitat d'administració titular del servei d'abastament en baixa, **ha dimitit** d'una manera flagrant **de la seva responsabilitat**. Aquesta dimissió té uns **efectes evidents sobre el cost del servei**.
- La **Generalitat de Catalunya** tampoc no ha exercit la seva responsabilitat en qualitat d'administració gestora i reguladora de l'aigua, tot i **frenant l'acció de control de l'ACA**.
- La **irresponsabilitat del poder polític** ha permès que, amb la tarifa de l'aigua, tots els ciutadans de l'àrea metropolitana de Barcelona haguem de suportar **un cost pel servei de l'aigua molt superior al que pertocaria**.
- **Els beneficis econòmics obtinguts per Agbar** durant aquests deu anys de vigència de les partides incloses en la tarifa (2004-2013), moltes d'elles no relacionades amb el cost del servei, s'avaluen entre **332 M€ i 906 M€**. Aquests desmesurats sobre costos afegits a la tarifa fan que **l'aigua que paguem els usuaris del servei sigui un 350% més cara que el preu de venda d'ATL**.
- La **nul·la transparència i absoluta manca d'informació** per part de l'AMB porten a creure d'una manera quasi bé irreversible que en el decurs de tots els decennis que els ciutadans portem pagant pel servei de l'aigua, **totes les instal·lacions del servei han estat abastament amortitzades** i, per tant, **cal declarar-les patrimoni públic** de l'AMB o de la Generalitat de Catalunya, segons els casos.
- Ratlla **l'insult a la ciutadania** la política de **talls domiciliaris** per impagament dels rebuts, en tant que Agbar comptabilitza com a **ingressos els expedients de tall de subministrament**, per una banda, mentre per l'altra signa convenis amb els ajuntaments metropolitans. **Aquest doble joc evidencia una dimissió més dels ajuntaments vers un servei bàsic del que en són titulars i, alhora, una impossible delegació de la política pública de serveis socials**.